

Koncert završí Bartošův rok

Filharmonie Bohuslava Martinů zakončí oslavy stého výročí úmrtí etnografa Františka Bartoše

Zlín - Ačkoliv jméno pedagoga, etnografa, folkloristy a dialektologa Františka Bartoše je obyvatelům krajského města, a zdaleka nejen jim, důvěrně známé, málokdo by jej hledal v repertoáru symfonického orchestru. Přesto se mohou návštěvníci zítřejšího koncertu Filharmonie Bohuslava Martinů ve Zlíně těšit na ukázkou z jeho díla.

V rámci programu nazvaného 100 let od úmrtí Františka Bartoše zazní úryvky z Dialogu, Pohádek a z Vyznání, stejně jako skladby komponistů, kteří byli jeho tvorbou ovlivněni. Posluchači tak vyslechnou Otvírání studánek Bohuslava Martinů, Slováckou suitu Vítězslava Nováka a Janáčkovy Lašské tance.

Koncert doprovází herci i dívčí sbor

Při tomto projektu oslovila filharmonie ke spolupráci herce Městského divadla ve Zlíně Helenu Čermákovou, Radoslava Šopíka a Pavla Leicmana. Jako sólisté vystoupí sopránistka Tereza Surovíková, pěvkyně s altovým zabarvením hlasu Markéta Masná a barytonista David Szeniuch.

Na koncertě zazpívá také zlínský dívčí sbor Cantica Laetitia pod vedením Josefa Surovíka s klavírním doprovodem Jarmily Laštůvkové. Za dirigentským pultem se zlínským posluchačům představí šéfdirigent Jihočeské komorní filharmonie České Budějovice Stanislav Vavřínek, který své umění prokázal při dirigování mimo jiné v Německu, Rakousku, Španělsku, Belgii či Japonsku.

Večer v Domě umění netradičně zahájí hejtman Zlínského kraje Libor Lukáš a primátorka krajského města Irena Ondrová. Obě instituce

PŘIPOMENOU BARTOŠE. Zítřejší koncert začne v 19 hodin v Domě umění ve Zlíně. FOTO: MAFA - DALIBOR GLÜCK

se podílely na celém Roku Františka Bartoše, v jehož rámci probíhaly během letošního roku akce v Muzeu jihovýchodní Moravy a v Krajské knihovně Františka Bartoše. Jeho tečkou bude právě čtvrté koncert ve filharmonii.

Bartoš byl spjat s ideami národního obrození a snažil se je uvést v život také v moravském prostředí. Reformoval didaktiku českého jazyka, velmi usilovně se věnoval folkloristice, jak dokládá jeho rozsáhlé dílo, například sbírky Naše děti nebo Kytice z lidového básnictví. Velkému respektu se dodnes mezi odbornou jazykovou veřejností těší jeho Dialektologie moravská.

Bartoš ovlivnil i Janáčka

Mluvené slovo vystřídá Otvírání studánek od Bohuslava Martinů. K Martinů se báseň Miloslava Bureše Píseň o studánce Rubince dostala v roce 1955. Bureš v ní oživil starý lidový zvyk - vítání jara. Symbolickým čarováním nad lesními pramínky, čištěním studánek od nánosů jarního bláta, zpěvem a tanci se děti loučí s minulou zimou a otvírají dokořán cestu novému životu.

„Bureš povýšil své dílo na filozofické. Vložil totiž do kontextu dětských her a čarování kolem studánky antický chór, poutníka, zosobněnou moudrost věků - a ovšem též jakousi projekci života skladatele a jeho osudové cesty. Martinů světil tuto roli barytonovému sólu,“ říká dramaturgyně Filharmonie Bohuslava Martinů ve Zlíně Jindřiška Keferová.

Setkání s Bartošovým folklorním dílem rozvinulo zájem Vítězslava Nováka o lidovou píseň. Při svých cestách si zamiloval Moravu, kde se stýkal s významnými kulturními

osobnostmi té doby, mimo jiné s Leošem Janáčkem, bratry Mrštíky, s Dušanem Jurkovičem či Jožou Úprkou. Jako bezprostřední ohlas jeho zážitků v Javorníku a okolí vznikla v roce 1903 Slovácká suite.

„Suite patří do skupiny skladeb, které se zmocňují folklorních inspirací či přímo námětů kompozičně vylehčeným způsobem a obvykle pracují i s citlivě použitými a mistrně stylizovanými názvuky či citacemi lidových nářevů,“ přibližuje dílo dramaturgyně filharmonie.

S Františkem Bartošem se osobně znal Leoš Janáček. Janáček učil zpěv na starobrněnském nižším gymnáziu, kde vyučoval také Bartoš, který se později na této škole stal ředitelem. Bartoš přivedl Janáčka k hlubšímu studiu národní písně přímo v krajině mezi lidmi. Začali spolupracovat už v roce 1888 na Hukvaldech a v okolních obcích. „Lašské tance jsou skutečně prvním významným uměleckým plodem této první velké Janáčkovy pouti za národní písní. Nevznikly jako předem uzavřený celek o šesti číslech, jak je známe dnes, nýbrž ojedinele, a také se původně nejmenovaly Lašské, nýbrž Valašské tance - zřejmě Janáček zprvu počítal Hukvaldsko ještě k horské oblasti Valašska,“ uvádí Keferová.

V Lašských tancích Janáček snoubil hudební stránku s dokumentární, protože skladba krajčycuje skutečné, konkrétní a krajově přesně vymezené tance, podobně jako České tance Bedřicha Smetany. Je známo, že Janáček si důkladně všiml také tanečního provedení. Jeho žena a později dcera se musely tance na místě naučit a během kompozice mu je doma připomínat.

Koncert začíná v 19 hodin.

MARTINA MALÁ